

Tramp Julek Maleček z Brna stál u zrodu setkávání u památníku v Ořechově

JIHLAVSKÉ LISTY

vloženo: 20.4.2022, 09.50

Dědouši řekli, že to bude ilustrovat Julek, vzpomíná Julius Maleček, jak se dostal k ilustracím knih o parašutistech z 2. světové války.

Neexistuje nikdo povolanejší, kdo by znal historii setkávání u památníku paravýsadku Out Distance u Ořechova než Julius Maleček z Brna. Tramp, vlastenec, znalec desantu a organizátor setkání v Ořechově ještě v dobách hlubokého socialismu.

V roce 2015 obdržel ocenění českých vlastenců – cenu Český patriot. Získal je za zachování kulturního dědictví. Jak se ve zdůvodnění píše, přibližoval ostatním úsilí domácího i zahraničního odboje, byl v roce 1978 spoluorganizátorem prvního pochodu po stopách paraskupiny Wolfram a stál u zrodu vzpomínky na vysazení operační skupiny Out Distance v Ořechově.

„Neohroženě docházel na tajná setkání zahraničních vojáků, navštěvoval akce na velvyslanectvích Velké Británie, USA a Francie. Zdůrazněme, že to vše konal za minulého režimu, kdy ze strany StB hrozila perzekuce,“ je napsáno u popisu ceny.

Mimo to je také autorem ilustrací v řadě publikací a vzpomínkových pohlednic. Například knih Jiřího Šolce – Bylo málo mužů, Nikdo nás nezastaví, Podpalte Československo, Petra Kopečného – Pozor parašutisté, nebo trilogie Jaroslava Čvančary – Někomu život, někomu smrt.

„V souhrnu lze říci: ‚Patří k těm, kteří se zasloužili o morální rehabilitaci čs. parašutistů!‘“ píše se v závěru u ocenění.

„O pomník se zasloužili dva chlapi z Telče, jména si už nevzpomenu,“ vzpomíná Julius Maleček. „Jeden byl učitel a druhý pracovník městského úřadu. Trvalo jim rok, než komanče donutili, aby jim to povolili.“

Pan Julek, jak mu všichni říkají, má v Ořechově spoustu přátel. Jak vzpomíná, před mnoha a mnoha lety sem začal s malou dcerou jezdit. „Když si to oni tenkrát dovolili, tak tady něco uděláme,“ řekl si k počínání „dvou chlapů z Telče“.

„Ořechov spadal pod Urbanov, říkám, musíme se zeptat starosty. Ten o tom nechtěl nic vědět. Pepa Veleba, starosta odtud (z Ořechova), který je již nebožtík, tak za něho se uskutečnil ‘první Ořechov’, jak tomu říkáme. Seděli jsme dole v hasičce, místní koupili bečku, hráli karty a my jsme tam kecali,“ vypráví.

Začalo to v 70. letech

Kdy to asi bylo? Prý sedmdesátá léta. „Řekl bych tak 73-75. Po Listopadu (1989) sem začali jezdit staří pánové. Chrudimáci, výsadkáři tady skáčou, takže to dostalo úplně jinou formu.“

Byla setkání za totality hlídaná? „Ne, ani jednou,“ odpovídá a dodá, že to je vlastně zajímavé. „Akorát jsem měl s těma fízlama problémy, že jsem si psal s klukama, co byli venku.“

Jednou ho kvůli tomu i odvezli do Brna k výsledku. „To byli takoví dva mladoši (policisté), mohlo jim být 30-35, vedle v kanclu seděl na odposlechu jejich šéf, co skupinu řídil. Ten mladej mi říká, že to pro mne nejsou vhodní kamarádi. A já mu odpovím: ‘Co dělal váš děda a táta za války? Hnil někde támhle.’ Tak to čuměl, ale přešel to.“

Výslech prý byl až komický, když šéf policistů vždycky zaklepal na dveře. „Jeden z nich vždycky vylezl, asi mu řekl, na co se mají ptát...“ rozesměje se ještě teď při vzpomínce. V totalitě se u památníku scházeli především kamarádi.

„Ze začátku chodil i pan Veleba, předseda národního výboru, dvě tři starý paní z Urbanova a pár místních. A to se odbylo ani ne velkou řečí, jenom jsme postáli a hotovo. Takovej spád, kdy tu bylo 200 lidí, to nabralo až po Listopadu, a to sem začali jezdit ti dědouši - tenkrát už generál Krzák, Pernický, Vavrda. Ti sem chodili a pak to nabíralo na obrátkách...“

Pochod: Po stopách Wolframu

Dědouši? Pan Julek tak nazývá všechny veterány výsadkáře. Dovolit si to může, všechny totiž zná a velmi dobře. Jak se vůbec k parašutistům dostal?

„Čamba (Tomáš „Čamba“ Jambor) dělá pozemáky, tankisty, ženisty, nějaký Jara Popelka, ten dělá letce rafáky, nikdo ale nedělal parašutisty. O těch letcích přece jen něco vyšlo, ale o parašutistech nic,“ vypráví o minulosti.

„V Brně žil Černota (Josef Černota, člen paravýsadku Wolfram), takže jsme si s Karlem Machem řekli: Půjdem za Černotem. Vedle Macha bydlel Otisk (Josef Otisk, velitel Wolframu), ale ten nechtěl nikam přijít, že si nic nepamatuje. A my, aby nám aspoň podepsal Jelínkovu knížku, kde se o nich psalo. On neměl tužku, my taky ne, tak přece jen zašel dovnitř. Čtyři hodiny a už byl náš,“ rozesměje se Julek.

„Takže, když jsme dělali pochod Wolfram v Beskydech, tak už na nás čekal na místě. Wolfram byla šestičlenná skupina výjimečná pro partyzánský boj. Čekal na místě seskoku, a my ho už z dálky viděli. Byla tam vykácená stráž, on byl u potůčku dole, vypůjčil si vaříč a už měl na něm postavenou konvici na kafe. Zkoušeli jsme tam taky hrabat, ale nic jsme nenašli. Všechno tehdy nevyhrabali, ale on i ten potůček měnil koryto,“ popisuje, jak se snažili objevit ještě něco z výsadku.

Pomoci musí škola

Vlastenec je každým coulem a se smutkem či spíše hanbou pohlíží na lidi, kteří si vojáků bránící naši vlast neváží. Postavení současných vojáků a jejich mise je lidmi často shazováno.

„Jsou nedocenení. Hraje tam roli i vzdělání,“ vrací se k lidem, kteří si vojáků neváží, „jestli vůbec četli nějaké knížky. To je hodně důležité. Je to i o tom, co se učí děcka ve škole. Konkrétně ti výsadkáři, ti především by měli být ve škole prezentováni, minimálně by to kluky zajímalo, ale i holky. I děvče, nevím, jak se jmenuje, napsalo knihu o výsadkářích.“

Co udělat pro to, aby byly mise brány vážně, a abychom na ně byli hrdí a nevnímali vojáky jako žoldáky...? Jak lidi přesvědčit?

„U dospělé generace, myslím, že už to nepůjde. Ale u mladých děcek by to mělo vyjít.“

Že je tato historie zvlášť pro kluky nesmírně přitažlivá, dokládá i historkou od památníku, kdy se jeden malý kluk ptal táty, kdo to byli ti výsadkáři. A táta nic nevěděl. „Já jsem stál za nima, tak jsem to tomu klukovi řekl. Ten stál, oči vyvalený...“

Nejlepší byly začátky

Že setkávání u Ořechova pokračují, ho těší. „Přitáhne to spoustu lidí... ale stejně, teď už je těch lidí moc. Ty začátky byly nejlepší s dědoušema...“ řekne.

Poslední dva tři roky se však žádné velké oslavy nekonaly. Kvůli pandemii koronaviru. Bez oficiálního pozvání se tu setkali ti, kteří se zde potkávají pravidelně. Mezi nimi i vysočinští politici. **Vít Kaňkovský** nebo pochopitelně Miloš Vystrčil, který to má z Telče kousek.

Parašutisté z výsadek z dob druhé světové války postupně odcházejí. „Poslední byl Štursa, byl jen připravený, ale už nebyl vysazen. Klemeš byl poslední vysazený, který zemřel,“ vysvětluje.

Julek, který na dědouše nenechá dopustit, nejde pro drsné slovo daleko, když vidí, že se někdo předvádí.

Naštvalo ho třeba, když při odhalení busty Janu Kubišovi v Dolních Vilémovicích byl již Klemeš na vozíku, ale místo, aby se do rodného domku jeli podívat zadem ve stínu, musel být ten, co ho vezl, viděn. Takže hrdina Klemeš musel snášet úmorné horko.

Jak mu Idol nedovolil podepsat Chartu

Julek Maleček znal i Pavla Nováka, prvního přednostu jihlavského okresu. Oba totiž trampovali.

„Byl to kamarád, on měl přezdívku Idol. Jen u jedné věci se u něho divím. Šli jsme tady od pomníku, a já mu říkám, cos dělal s tím,“ a přidá tvrdé slovo, „v té Americe,“ a myslel tím tehdejšího předsedu vlády Miloše Zemana.

„A Idol říká: ‘Ty, on není tak špatnej.’ A já mu říkám, pojď dáme pivo, ser na to. Idol byl dobrý člověk, nebyl podrazák. Já jsem říkal, že když pojedu ven, nikde neřeknu, že jsem z Česka, protože takového hňupa, co se tak cpe do p.dele Rusům...“ vzpomínal Julek. „Byla škoda, že v devadesátém třetím se Zemanem prohrál.“

O Novákově slušnosti a čestnosti svědčí i Julkova vzpomínka z doby totality, když byli na čundru.

„Byla tam i Charta (dokument Charty 77 k podpisu), byl tam i Idol a taky jeden z kluk z Budějovic, který dělal ilegální skauty. Já mu říkám: ‘Dejte to sem, já to podepíšu.’ To bylo v hospodě. Ten, co dělal skauting, že jo, ale Idol řekl: ‘Ne ne ne, počkej až zítra, až bude střízlivý.’ Já byl ožralý, to mě tedy dostal,“ pokýve Julek hlavou a dodá, „byl čestný a poctivý. Vybočoval na tu dobu i na dnešek.“

Díky Novákovi přijel atašé

K Pavlovi Novákovi přidává ještě jednu historku. „Já mu volal, jestli přijede na Ořechov: Ty vole, bylo by dobrý sem dostat britského atašé. A on to zařídil! Když to podepíše nějaký Maleček z Brna, tak je to jiný, než přednosta okresu,“ říká i po těch letech uznale.

Britský atašé skutečně přijel. „I se svou šikmookou manželkou. Tady v Urbanově žily tři, my jsme jim říkali tetičky, každé rok napekly buchty. Daly je atašému, ta manželka zblajzla tři ani nemrkla.“

Za dva roky přijel na setkání jeho zástupce, který byl členem RAF. „Dole byl stan, bečka, tenkrát místní vytáhli nějakýho maníka, který uměl hrát na všechno. Tehdy tu byli kluci, co byli v legiích, ti začali zpívat tu jejich legionářskou pomalou píseň. Vedle něho seděla tlumočnice, on mi něco říkal a ona to přeložila, že ještě nikdy nezažil takovou atmosféru - kluci v rafáckém, v pozemáckých uniformách. Byl z toho úplně

hotovej a původně naplánovaný odjezd se stále odkládal a odkládal....“

A pak přidá ještě jeden zážitek, když s ním jeli na oběd do Telče. „Všichni se posadili, donesli mísy s polívkou a ten rafák vstal a začal všem nalívat. My na něj, o co jde, to dělá pingl. On ale řekl, že při takových příležitostech to dělá velitel útvaru. Byl prostě bezvadný,“ dodává.

Letošní setkání v Ořechově se poprvé uskuteční bez Julka Malečka. Zemřel náhle minulý čtvrtek, 14. dubna 2022.

Julius Maleček

1943 - 2022 Vyrůstal ve Střelicích u Brna. Zakladatel setkávání u památníku v Ořechově.

Spoluorganizátor prvního pochodu po stopách paraskupiny Wolfram.

V roce 2015 získal cenu Český patriot.

Čundráci

Brněnští trampové kolem Julka Malečka a Tomáše „Čamby“ Jambora se začali v 70. letech minulého století pravidelně setkávat u památníku Adolfa Opálky v Ořechově. Přidali se k nim i jejich kamarádi z Jihlavy a Třebíče. Své toulky krajinou spojovali s cestami po stopách našich parašutistů.

Zdroj: www.bojovnici.cz, verity

Památník v Ořechově

Byl odhalen v roce 1973 za pomoci místního JZD a obecního úřadu. Nese nápis: Na paměť parašutisty npor. Adolfa Opálky a všech obětí boje proti fašismu v letech 1939-1945.

Každoroční pietní akce u památníku se koná v poslední dubnovou sobotu, tedy o měsíc později než byl výsadek Out Distance. Důvodem je lepší počasí k setkávání.

Skupina Out Distance

Vysazena byla 28. března 1942 u obce Ořechov poblíž Telče. Byla první skupinou, která kromě zpravodajské činnosti dostala sabotážní úkol. Členy byli: velitel nadporučík Adolf Opálka, pomocník velitele rotný Karel Čurda a desátník aspirant Ivan Kolařík.

Adolf Opálka zemřel na kůru pravoslavného kostela svatých Cyrila a Metoděje v Resslerově ulici společně s dalšími šesti parašutisty, kteří se podíleli na přípravě a provedení atentátu na zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha.

Karel Čurda se stal konfidentem gestapa. Po válce byl odsouzen a popraven. Ivan Kolařík po seskoku ztratil doklady. Aby nic neprozradil, spáchal tři dny po seskoku sebevraždu.

Skupina Wolfram

Desant tvořili kapitán Josef Otisk, rtn. Josef Bierský, rtn. Josef Černota, rtn. Vladimír Řezníček, radista rtn. Karel Svoboda a četař Robert Matula.

Jejich úkolem bylo provádět sabotážní činnost, dále likvidovat významné konfidenty a udržovat spojení s Londýnem. Jako jediný z výsadek vyslaných z Londýna neměl plnit zpravodajské, ale sabotážní úkoly a organizovat a provádět partyzánskou činnost.

Skupina Clay

Někdy se též uvádí jako Clay-Eva. Eva byl krycí název jejich radiostanice. Desant tvořili čet. asp. Antonín Bartoš, čet. asp. Jiří Štokman a radista čet. asp. Čestmír Šikola.

Jejich úkolem byl sběr zpravodajských informací na severovýchodní Moravě a jejich předávání do Londýna a dále spolupráce s domácím odbojem na organizaci boje proti okupantům. Odeslali 800 zpráv a oznámili desítku míst pro shozy zbraní. Díky své rozsáhlé zpravodajské činnosti patřil Clay k nejúspěšnějším desantům.

Setkání Ořechov 2022

Koná se v sobotu 30. dubna 2022 v Ořechově u Telče u příležitosti 80. výročí seskoku paravýsadku Out Distance.

Program: Výstavy, ukázky z výcviku armády ČR. Ve 13 hod. pietní akt. Doprovodný program: THE REBEL PIPERS, JIŘÍ PAŘIL – JURIČ (zpívající hasič).